

KAYASTH
Caters & Event Management

Rajendra Deochand Kayasth-9657572742 | 7350565657

Karanja Chowk, Shiv Shopping Complex, Buldana-443001

RNI NO-MAHMAR/2022/90217

दैनिक निडर निर्भिड

जनसंचलन

त्यापक जनचळवळीचा प्रहरी!

आकर्षक व दर्जेदार स्कीमसह
युसीएन सिटी डिजिटल सेट-टॉप बॉक्स आपल्या घरी..

UCN
Digital TV & Broadband Services

संपर्क :- 9129582958
पत्ता - शिव शॉपिंग कॉम्प्लेक्स बुलढाणा अर्बन मुख्यालय समोर बुलढाणा

संपादक : जितेंद्र कायस्थ

Mob- 9822720784

Email- jansanchlan@gmail.com

वर्ष ३ रे

अंक : १८ वा शुक्रवार दि. १४ फेब्रुवारी २०२५

पृष्ठ ८

किंमत ३ रुपये

बोगस दिव्यांग प्रमाणपत्र लाभार्थी कर्मचाऱ्यांचा सर्वच शासकीय विभागांमध्ये सुळसुळाट भ्रष्टाचारी बोथेंची हकालपट्टी झाली, परंतु भ्रष्टाचार रुग्णालयातच कार्यरत

बोगस दिव्यांग व अस्तित्व्यंग प्रमाणपत्र प्रकरणात घोळ च घोळ!

जनसंचलन/बुलढाणा

येथील जिल्हा सामान्य रुग्णालयातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांनी भ्रष्टाचार करण्यासाठी कोणतीही जागा शिल्लक ठेवलेली नाही. भांडार विभागापासून ते जिल्हा शल्यचिकित्सक कार्यालयापर्यंत भ्रष्टाचाराने थैमान घातलेले असतानाच जिल्हा रुग्णालयातून बोगस दिव्यांग अस्तित्व्यंग प्रमाणपत्र वाटप करण्याचा भ्रष्टाचार देखील उघड झालेला आहे. यातून मोठ्या प्रमाणात अवैधरित्या पैशांची देव-घेव होत असून, खासगी एजंट आणि जिल्हा रुग्णालयातील अधिकारी यांची एक गँगच यासाठी कार्यरत आहे. जे खरे गरजू दिव्यांग आहेत त्यांना जिल्हा रुग्णालयाच्या चकरा माराव्या लागतात मात्र जे पैसे सरकारकडून, असे दिव्यांग नसले तरी त्यांना बोगस प्रमाणपत्र मिळून जाते. यामध्ये मोठ्या प्रमाणात सरकारी कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे. बोगस प्रमाणपत्र घेतलेले कर्मचारी सर्वच विभागांमध्ये कार्यरत आहेत. या विषयासंदर्भात वरिष्ठांनी दखल घेणे गरजेचे आहे. येथील जिल्हा सामान्य रुग्णालयात जो बेबंद भ्रष्टाचार बोकळलेला आहे,

त्यासंदर्भात दैनिक जनसंचलन व सिटी न्यूज सातत्याने वृत्त प्रकाशित करून तो जनतेसमोर मांडण्याचे काम करीत आहे. असे असले तरी वरिष्ठ अधिकारी मात्र या संपूर्ण भ्रष्टाचाराकडे पूर्णपणे कानाडोळा करीत आहेत. शासनाच्या वतीने सर्वसामान्य दिव्यांग अस्तित्व्यंग नागरिकांना विविध प्रकारच्या सवलती दिल्या जातात. दिव्यांग नागरिकांना जगणे सुसह्य व्हावे, हा त्यामागील उदात्त हेतू मात्र या उदात्त हेतूला हरताळ फासण्याचे काम जिल्हा रुग्णालयातील काही भ्रष्ट अधिकारी करीत आहेत. दिव्यांगांच्या योजनांवर डहळा मारण्याचे काम शारीरिकदृष्ट्या सक्षम असलेले अनेक नागरिक करीत आहेत. बोगस दिव्यांग प्रमाणपत्र मिळवले की मग एसटी बसमध्ये भाड्यातील सवलत घेण्यापासून ते विविध प्रकारच्या शासकीय योजनांचे लाभ घेण्याचे काम बोगस दिव्यांग करीत आहेत. या बोगस दिव्यांगांना पैसे घेऊन प्रमाणपत्र वाटपाचे काम अनेक वर्षांपासून सुरू आहे. हे काम अत्यंत पद्धतशीरपणे करण्यात येते. त्यासाठी खासगी एजंट मोठ्या प्रमाणात सक्रिय आहेत. हे खासगी एजंट पैसे प्राप्त झाल्यानंतर बोगस

दिव्यांगांची यादी तयार करतात व त्यांना रुग्णालयात आणून प्रमाणपत्र देतात. यासाठी खालपासून ते वरपर्यंत सर्वांपर्यंत पैसे पोहोचवण्याचे अपवित्र कार्य केले जाते. गरजू लाभार्थ्यांना वारंवार चकरा मारायला लावले जाते, तसेच त्यांची फोटोनेस दाखवताना अधिकारी मोठी कंजूषी करतात. परंतु ज्यांनी पैसे दिले त्यांना हे प्रमाणपत्र तात्काळ दिले जाते. या दिव्यांग प्रमाणपत्रांचा आणखी एक लाभ सरकारी कर्मचारी घेत आहेत. ज्या सरकारी कर्मचाऱ्यांची बदली झालेली आहे, त्यातील बऱ्याच जणांनी हे बोगस प्रमाणपत्र घेऊन आपली बदली रोखून धरतात. शिवाय हे सरकारी कर्मचारी बोगस दिव्यांग अस्तित्व्यंग प्रमाणपत्र घेऊन इतरही विविध प्रकारचे लाभ उपटण्याचे काम करतात. आज जर प्रामाणिकपणे सर्वेक्षण झाले आणि दिव्यांग सरकारी कर्मचाऱ्यांची तपासणी झाली, तर त्यातील अनेक जण बोगस निघण्याची शक्यता आहे. यावरून स्पष्ट आहे की, जे खरे गरजू लाभार्थी दिव्यांग आहेत, त्यांचे अधिकार अशाप्रकारे मारण्याचे काम हे बोगस दिव्यांग आणि जिल्हा रुग्णालयातील भ्रष्ट अधिकारी करीत आहेत.

बेकायदेशीर डेप्युटेशनचाही जिल्हा रुग्णालयासह इतर शासकीय कार्यालयात घोटाळा

जिल्हा रुग्णालय खरे तर आज भ्रष्टाचाराचा एक प्रमुख अड्डा बनले आहे. येथे पैसे दिले की, कोणतेही काम विनासायास होते. वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना चिरीमिरी देऊन बदमाश कर्मचारी वाटेल ती कामे करून घेतात. असाच प्रकार डेप्युटेशनचा देखील आहे. अधिकाऱ्यांना पैसे खाऊ घालून अनेक जण अपात्र कर्मचारी लायकी नसलेल्या मलाईदार विभागांमध्ये डेप्युटेशन मिळवून घेतात आणि त्या ठिकाणी जाऊन अजीर्ण होईस्तोवर भ्रष्टाचार करतात. प्रकाश बोथे यांच्या प्रकरणावरून ही बाब ठळकपणे अधोरेखित झालेली आहे. बोथे यांची लायकी नसताना देखील त्यांना भांडारपाल पदावर बसवण्यात आले आणि त्यांनी संपूर्ण जिल्हा सामान्य रुग्णालयाला भ्रष्टाचाराच्या गटारात बुडवून टाकले. तोच प्रकार अनेक ठिकाणी सुरू आहे. खरे तर काही महिन्यांपूर्वी बुलढाणा जिल्हाधिकाऱ्यांनी सर्व प्रकारचे डेप्युटेशन रद्द करण्याचे निर्देश दिले होते. मात्र, अधिकाऱ्यांच्या आदेशांना केराची टोपली दाखवून मनमानीपणे कारभार करण्याचा जिल्हा सामान्य रुग्णालय प्रशासनाचा खूप जुना रेकॉर्ड आहे. त्यामुळे यासंदर्भातही योग्य ती कारवाई होणे अपेक्षित आहे. जोपर्यंत हे सर्व प्रकार रोखले जात नाही, तोपर्यंत दैनिक जनसंचलन व सिटी न्यूज या भ्रष्टाचारी प्रवृत्तीवर सातत्याने प्रहार करीतच राहणार आहे.

बुलढाणा जिल्ह्यातील ज्येष्ठ पत्रकारांचा पत्रयोगी जीवन गौरव पुरस्काराने होणार सन्मान

जनसंचलन/ बुलढाणा

समाजहितार्थ लेखणी झिजवून आयुष्य समर्पित करणाऱ्या पत्रकार तथा वृत्तपत्रविक्रेत्यांना बुलढाणा जिल्हा पत्रकार संघाकडून पत्रयोगी जीवन गौरव पुरस्कार देवून सन्मानित करण्यात येत आहे. रविवार, १६ फेब्रुवारी २०२५ रोजी सकाळी १०.३० वाजता विविध मान्यवरांच्या उपस्थितीत बुलढाणा येथील गदें सभागृहात पुरस्कार वितरण होईल. या सोहळ्याला द-बायोस्कोपचे संपादक तथा प्रसिद्ध वृत्त निवेदक प्रसन्न जोशी यांची विशेष उपस्थिती लाभणार असून केंद्रीय मंत्री ना. प्रतापराव जाधव तसेच राज्याचे कामगार मंत्री ना. अॅड. आकाश फुंडकर यांच्या शुभहस्ते जिल्हाभरातील ज्येष्ठ पत्रकारांना मुख्यमंत्र्यांचे स्वीय सहाय्यक विद्याधर महाले आणि काही आमदार महोदय

तथा समाजशील मान्यवरांच्या उपस्थितीत पुरस्कार वितरण सोहळा रंगेल. मराठी पत्रकार परिषदेचे राज्य सरचिटणीस सुरेश नाईकवाडे सोहळ्याचे अध्यक्ष आहेत. लोकशाहीचा चौथा आधारस्तंभ म्हणून पत्रकारितेने प्रत्येक वेळी वृत्तधर्म निभावला आहे. अनेक पत्रकारांनी आपली लेखणी झिजवून पत्रकारितेसाठी आयुष्य समर्पित केले आहे. अशा, वयाची ६० वर्षे पूर्ण केलेले किंवा त्यापेक्षा अधिक ज्येष्ठ पत्रकारांचा झपटपटो जीवन गौरव पुरस्कार देवून बुलढाणा जिल्हा पत्रकार संघ सन्मान करीत आहे. रविवार, १६ फेब्रुवारी सकाळी १०.३० वाजता होत असलेल्या या सोहळ्याला वरील मान्यवरांव्यतिरिक्त आमदार संजय गायकवाड, आमदार धीरज लिंगाडे, आमदार सिद्धार्थ खरात, आमदार मनोज

कायदे आणि बुलढाणा अर्बनचे अध्यक्ष डॉ. सुकेश झंवर यांची विशेष उपस्थिती राहणार. बुलढाण्याचे मुख्याधिकारी गणेश पांडे, जिल्हा शल्य चिकित्सक डॉ. भागवत भुसारी, शहर ठाणेदार नरेंद्र ठाकरे, अदिती अर्बनचे संस्थापक अध्यक्ष सुरेश देवकर, मराठी पत्रकार परिषदेचे उपाध्यक्ष चंद्रकांत बर्दे, पत्रकार हल्ला विरोधी कृती समितीचे समन्वयक राजेश डिंडोळकर आदि मान्यवरांच्या उपस्थितीने सोहळा सजणार आहे. विशेष म्हणजे, याच दिवशी सायंकाळी ४ वाजता गदें हॉलमध्ये डिजिटल मिडीया कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली आहे. व्हिडीओ प्रॉडक्शन अँड डिजिटल कन्टेन्ट तज्ञ प्रथमेश गोगारी कार्यशाळेला मार्गदर्शन करतील. मिडीया परिषदेचे अध्यक्ष अनिल

वाघमारे यांच्या अध्यक्षतेखाली आणि उपाध्यक्ष अनिल उंबरकर यांच्या प्रमुख उपस्थितीत कार्यशाळा होत आहे. पत्रयोगी जीवन गौरव पुरस्कार सोहळा तसेच डिजिटल मिडीया कार्यशाळेला जिल्हाभरातील पत्रकार बांधवांनी आणि नागरिकांनी मोठ्या संख्येत उपस्थित रहावे असे आवाहन बुलढाणा जिल्हा पत्रकार संघाने केले आहे

मिर्झा गालिब: सहानुभूती व मानवतेचे उपासक!

संपादकीय लेख

मिर्झा असदुल्ला खान गालिब हे एक प्रसिद्ध फारसी आणि उर्दू कवी होते. ते सुधारक वृत्तीचे, सर्व धर्मांना समान मानणारे, कर्मठ नसलेले, नमाज पढणारे, रोजा ठेवणारे, कलेचे आसक्त, रसिक व्यक्ती होते. मिर्झा गालिबजी हे थोरल्या बाजीरावांची पत्नी मस्तानी हिच्या

वंशात जन्माला आले होते. त्यांनी फारसी भाषेत लिखाण काम सुरू केले. त्यांच्या साहित्यात जीवनाचे गंभीर तत्त्वज्ञान त्यांनी मांडले. त्यांची ज्ञानवर्धक माहिती बापू- श्रीकृष्णदास निरंकारीजींच्या शब्दांत... संपादक. जीवनाच्या झळा सोसून मिर्झा गालिबजींनी त्या सुंदर करून काव्यातून मांडल्या. त्यांनी एकूण १८ हजारच्या वर शेर फारसी भाषेत रचले. पुढे मिर्झांच्या आग्रहाखाली त्यातीलच हजार-बाराशे शेर त्यांनी उर्दू भाषेत लिहिले. त्यांनी कधी कोणताही उद्योग-धंदा केला नाही. मिर्झांच्या आणि नातेवाईकांच्या सहकार्याने ते राहत. त्यांना स्वतःला प्रसिद्धी मिळविण्याची गरज वाटली नाही. उत्तर मोगल काळातील राजांच्या, उमरावांच्या दरबारी जाणेही त्यांना आवडत नसे. ते म्हणाले होते, माझ्या कविता माझ्या मृत्यूनंतरही अजरामर राहतील. ते तंतोतंत सत्यात उतरले आहे. त्यांच्याच शब्दांत-

हैं और भी दुनियामें सुखन-वर बहुत अच्छे;
कहते हैं कि गालिब का अंदाज-ए-बयाँ और।

मिर्झा गालिब हे एक प्रख्यात उर्दू कवी होते. त्यांचे पूर्णनाव मिर्झा अब्दुल्ला खान व टोपणनाव झगालिबफ असे होते. गालिबजींचा जन्म आग्रा येथे दि. २७ डिसेंबर १७९७ रोजी झाला. त्यांचे वडील मिर्झा अब्दुल्ला बेग खान हे लष्करात अधिकारी होते. ते गालिब पाच वर्षांचे असतानाच एका लढाईत मारले गेले. त्यानंतर त्यांचा सांभाळ आग्र्यास त्याच्या आजोबांनी केला. तेथे ते ऐषो-आरामात वाढले. तत्कालीन पद्धतीनुसार त्यांचे अरबी व फारसीचे शिक्षण झाले. ते मुळातच बुद्धिमान आणि प्रतिभासंपन्न होते. वयाच्या तेराव्या वर्षी त्यांचा उमराव बेगमशी विवाह झाला आणि सतराव्या वर्षी ते दिल्लीत स्थायिक झाले. सन १८२८च्या सुमारास ते वर्षासनाच्या खटल्यानिमित्त कलकत्त्यास गेले. तेथे ते सुमारे दोन वर्षे होते, तथापि या खटल्याचा निकाल त्यांच्या विरुद्ध गेल्याने ते दिल्लीस परतले. या खटल्यात त्यांचे सर्व प्रयत्न अपयशी ठरल्यामुळे त्यांना फार मनस्ताप झाला. कर्जही बरेच झाले, मात्र त्यांनी वर्षासनास आपले प्रयत्न मोठ्या चिकाटीने चालूच ठेवले. त्यांचे बहुतांश आयुष्य दिल्लीतच व्यतीत झाले. मिळणारे तुटपुंजे वर्षासनास तसेच अयोध्येच्या नबाबाकडून आणि दिल्ली दरबारातून मिळणाऱ्या थोड्याफार वेतनावरच राहावे लागले. अतिशय तंगीत ते आपला निर्वाह करू लागले. उत्पन्नाच्या मानाने त्यांचा खर्च बराच होता. त्यातल्या त्यात त्यांना दारूचेही व्यसन होते. त्यामुळे ते अतिशय कर्जबाजारी बनले. त्यांना जुगाराचाही नाद असल्याने तुरुंगातही

जावे लागले होते. या घटनेचा त्यांच्या मनावर खोलवर परिणाम झाल्याचे त्यांच्या काव्यातून आणि पत्रव्यवहारातून दिसून येते. त्यांना सात मुले झाली, पण ती अल्पवयात वारली. त्यांचे कौटुंबिक जीवनही फारसे सुखी नसावे, असे दिसते. सन १८५७च्या उठावाच्या वेळी ते दिल्लीतच होते. दस्तंबू या रोजनिशीवजा फारसी गद्यग्रंथात त्यांनी या उठावाची हकीगत लिहून ठेवली आहे. दि. ११ मे १८५७ ते ३१ जुलै १८५८ पर्यंतच्या घटना या रोजनिशीत आल्या आहेत. त्यात त्यांनी केवळ आपद्धर्म म्हणून इंग्रजांची स्तुती आणि उठाव करणाऱ्यांची निंदा केली आहे. तथापि त्यांनी आपल्या मित्रांना लिहिलेल्या पत्रांतील त्यांची मते याहून सर्वस्वी वेगळी व विरोधीही आहेत. एक शेर-

दिल-ए-नादाँ तुझे हूँआ क्या ?

आखिर इस दर्द की दवा क्या है ?

नुक्ताचीं है ग़म-ए-दिल उस को सुनाये न बने !

त्यांच्या समग्र फारसी कवितांचा कुल्लियात-इ-गालिब हा संग्रह प्रसिद्ध असून त्यात कसीदा, गज़ल, मस्नवी आदी प्रकारांतील रचनांचा समावेश आहे. त्यांच्या उर्दू रचनेचा दीवान-इ-गालिब हा संग्रह इतका गाजला, की त्यांच्या हयातीतच त्याच्या चार आवृत्त्या निघाल्या. फारसी धर्तीच्या रचनेमुळे यातील त्यांची काही रचना दुर्बोध झाली आहे, तथापि जी सोपी आहे ती अतिशय कलात्मक व प्रसन्न आहे. आपला आशय ते सखोल अनुभूतीतून व अभिनव पद्धतीने व्यक्त करतात. या दोन काव्य संग्रहांव्यतिरिक्त त्यांचे काही फारसी व उर्दू गद्यग्रंथही आहेत. फारसी गद्यग्रंथांत मिहर-इ-नीमरोज हा तैमूर वंशाचा हुमायून्पर्यंतचा इतिहास, पहिला खंड, कुल्लियात-इ-नस्र हा गद्यलेखांचा संग्रह, दस्तंबू हा १८५७च्या उठावाची हकीगत, पंज-गंज-इ-आहंग हा फारसी व्याकरण व शैलीवरील प्रबंध, कातिअ-इ-बुर्हान हा बुर्हान-इ-कातिअ या फारसी शब्दकोशावरील टीका यांचा समावेश होतो. त्यांच्या उर्दू गद्यग्रंथांत ऊद-इ-हिंदी आणि उर्दू-इ-मुअल्ला या दोन पत्रसंग्रहांचा अंतर्भाव आहे. त्यांच्या या सर्वच फारसी-उर्दू ग्रंथांच्या अनेकांनी पुढे विविध आवृत्त्या प्रकाशित केल्या.

काबां किस नूर से जाओगे गालिब ?

शर्म तुमको मगर नहीं आती !

गालिबजींनी आपल्या मित्रांना व अनुयायांना वेळोवेळी लिहिलेली उर्दू पत्रे वाड्मयीनदृष्ट्या श्रेष्ठ असून त्यांची भाषाशैली वैशिष्ट्यपूर्ण आहे. त्यामुळेच ते आधुनिक उर्दू गद्याचे प्रवर्तक मानले जातात. त्यांच्या या पत्रांतून तत्कालीन मुस्लिम समाजाच्या विविधांगावर तसेच त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वावरही चांगला प्रकाश पडतो. त्यांच्या या पत्रांची गणना उर्दूतील अभिजात साहित्यात केली जाते. फारसी व उर्दू यांच्या संश्लेषणातून

गालिबजींनी आपली उर्दू कविता लिहिली. सखोल अनुभूती व तात्त्विक चिंतन यांचा कलात्मक आविष्कार त्यांच्या काव्यात आढळतो. धार्मिक व सांप्रदायिक भेदभावांना त्यांच्या विचारात स्थान नाही. त्यांच्या मते केवळ एकाच परमेश्वराची शुद्ध उपासना करणाऱ्याच्या ठिकाणी धार्मिक भेदभावाच्या भावनेचा लोप होतो. प्रत्येक धर्मी व उपासकास तो एकच परमेश्वर नेतो. अपार सहानुभूती व मानवतेचे असीम प्रेम यांचे ते उपासक होते. त्यांचा मित्रपरिवार व अनुयायीवर्ग फार मोठा होता व त्यांत विविध धर्मांचे लोक होते. त्यांचे काव्य कळावयास कठीण असले, तरी त्यात एकदम हृदयाला जाऊन भिडण्याचे सामर्थ्य आहे. तुर्की परंपरेस अनुसरून त्यांच्या ठिकाणी पावित्र्याची चाड, पराकाष्ठेचा अभिमान, गुढवाद, ऐहिक जीवनातील सुखदुःखे, परंपरागत सामाजिक रूढी, उदारमतवाद तसेच नैराश्य व आशावाद यांचे चमत्कारिक मिश्रण झालेले दिसून येते. गालिबजींची फारसी गद्य-पद्य रचना उत्कृष्ट असूनही आजवर ती उपेक्षितच राहिली आहे. समीक्षाकांचे तिच्याकडे म्हणावे तसे लक्ष वेधले नाही आणि त्यामुळेच तिचे यथायोग्य मूल्यमापनही होऊ शकले नाही.

बधा-

ये नथी हमारी किस्मत कि विसाल-ए-यार होता;
हजारो खवाईशें ऐसी के हर खवाईश पे दम निकलें।

वयाच्या अकराव्या-बाराव्या वर्षापासूनच ते कविता रचू लागले आणि पंचविसाव्या वर्षापासून त्यांनी उर्दूत काव्यरचना केली. त्यांच्या सुरुवातीच्या रचनेवर फारसी कवी बेदिल यांचा प्रभाव होता. बेदिलचे ऋण त्यांनी आपल्या काव्यात मोकळ्या मनाने मांडले आहे. नंतरच्या त्यांच्या रचनेवर मात्र कोणाही कवींचा प्रभाव नसून ती संपूर्णपणे स्वतंत्र आहे. वयाच्या त्रेपन्नाव्या वर्षापर्यंत मात्र त्यांनी उर्दूऐवजी फारसीत रचना केली. त्यांचे फारसीवर विशेष प्रेम होते. आपली उत्कृष्ट रचना उर्दूऐवजी फारसीतच आहे, असे ते म्हणत. परंतु त्यांची विशेष ख्याती मात्र उर्दू काव्यामुळेच झाली. सन १८५०पासून पुढे बहादूरशाह जफर या मोगल बादशहाच्या सांगण्यावरून ते परत उर्दूत रचना करू लागले. या काळातील त्यांची उर्दू रचना दर्जेदार व परिपक्व आहे. त्यांना दिल्ली दरबारातून झनझुदौला दबीरुलमुल्क निजामगंजफ हा मानाचा किताब मिळाला होता. हाली, रस्खाँ, जकी, मजरुह, मुन्शी हरगोपाल तुफ्ता, मुन्शी बिहारीलाल मुश्ताक आदी त्यांचे प्रमुख अनुयायी होते. हाली हा त्यांचा आद्य चरित्रकार व अनुयायी होता. त्याने सन १८९७ साली उर्दूत यादगार-इ-गालिब हे गालिबजींचे आठवणीवजा चरित्र लिहिले, ते विशेष प्रसिद्ध आहे. मिर्झा गालिबजी यांचे दिल्ली येथे दि. १५ फेब्रुवारी १८६९ रोजी निधन झाले. तेथे त्यांची कबर आहे.

!! स्मृतिदिनी त्यांना व त्यांच्या शेरेशायरींच्या पावन स्मृतींना विनम्र अभिवादन !!

ऑपरेशन टायगर! ना. एकनाथ शिंदेंची मोठी खेळी!

केंद्रीय आयुष मंत्री प्रतापराव जाधव यांच्या निवासस्थानी शिजली खिचडी!

जनसंचलन/बुलढाणा

मी बाळासाहेब ठाकरेंचा निष्ठावंत कार्यकर्ता.... कधीच ठाकरेंना सोडणार नाही असं म्हणणाऱ्या रत्नागिरीच्या राजन साळवींनी अखेर ठाकरेंच्या शिवसेनेला जय महाराष्ट्र केलाय. सत्तासंघर्षाच्या काळात एकनाथ शिंदेंची ऑफर धुडकावून ठाकरेंसोबत ठाम राहिलेल्या राजन साळवींनी आज हे पाऊल उचललं..याच कारण असं की, ना.एकनाथ शिंदे यांनी ऑपरेशन टायगर सुरू केलंय! केंद्रीय आयुष मंत्री प्रतापराव

जाधव यांच्या दिल्लीतील निवासस्थानी काल शिवसेना ठाकरे गटाचे खासदार संजय जाधव, खासदार नागेश पाटील आष्टीकर तसेच खासदार भाउसाहेब वाघचौरे हे स्नेहभोजनासाठी उपस्थित असल्याची माहिती समोर आली आहे दरम्यान संजय दीना पाटील देखील समोर आली आहे दरम्यान संजय दीना पाटील देखील एकनाथ शिंदे यांच्या दिल्लीतील सत्काराला उपस्थितीत असल्याचे समोर आले शरद पवारांनी एकनाथ शिंदेचा सत्कार केला यावरूनही उद्धव ठाकरे नाराज

असल्याचे बोलले जात आहे दरम्यान शिवसेना नेते आदित्य ठाकरे तातडीने दिल्लीला रवाना झाले ते आज आपल्या पक्षाच्या खासदारांची बैठक घेणार आहेत ते माध्यामांशी संवाद साधणार आहेत. दिल्लीत ते राहुल गांधी यांच्यासह इंडिया आघाडीतील नेत्यांची भेट घेणार असल्याची माहिती आहे. दरम्यान ऑपरेशन टायगर मध्ये काही मासे गळला लागले तर उत्तर महाराष्ट्र, व मराठवाड्यातील दोन-तीन खासदारांनी नकार दिल्याने ऑपरेशन बारगळल्याचे म्हटले आहे.

पैशांच्या उधळपट्टीला लगाम घालणे गरजेचे

कष्टाने मिळविलेले पैसे तारतम्य ठेवूनच खर्च करा संध्यानंद.कॉम जगात वावरायचे तर पावलोपावली पैशांची गरज भासते.नोकरी अथवा व्यवसायातून तो मिळविता येतो. मिळालेल्या पैशांचा वापर रोजच्या गरजा भागविण्यारोबरच भविष्यासाठी सुद्धा करावयाचा असतो. निवृत्तीनंतर साठविलेल्या पुंजीवर जगावयाचे आहे याचे भान ठेवावे लागते. आज भरपूर कमाई होते आहे म्हणून वाटेल तसा पैसा खर्च करण्याची सवय नंतर त्रासदायक ठरते. त्यांचा ओघ आटल्यावर पंचाईत होते. काही गोष्टी शिकवून येत नाहीत, तर त्या जन्मजात असतात. त्यात एक आहे जास्त खर्च करण्याची, म्हणजे ओव्हरस्पेंडिंगची.

तुम्ही ओव्हरस्पेंडिंग कसे करावे हे कोणी शिकवत नाही; तो त्या व्यक्तीचा जन्मजात स्वभाव असतो असे म्हणता येईल. जास्त खर्च करणारे खूप असतात आणि विवेकाने खर्च करणारे कमी असे विचित्र चित्र दिसते. पैसा मिळवायचा तो गरजाभागविण्यासाठी, स्वप्नांची पूर्तता करण्यासाठी हे बरोबर असले, तरी खर्चात तारतम्य बाळगले नाही तर भविष्यात अडचणी येतात. पण अनेकांना खूप खर्च करण्याची सवय असते आणि ती कशी रोखावी हे समजत नाही. यातून बाहेर कसे पडावे हे जाणून घेण्यापूर्वी अतिखर्चिक स्वभावाला

मुरड घालणे, का महत्वाचे हे जाणून घ्या.

१) पैसा जपून खर्च करा, असा उपदेश आपण वारंवार ऐकतो आणि हिंदी चित्रपटांतूनही तो केला जातो. पैसे झाड पे नही उगते, हा प्रख्यात संवाद तुम्ही वारंवार ऐकला असेल. हा संवाद तुम्हाला पैशांचे महत्त्व सांगतो. तुम्ही ९ ते ५ असे काम करणारे नोकरदार असा किंवा उद्योजक; पैसा कमाविण्यासाठी किती श्रम करावे लागतात याची जाणीव तुम्हाला असते. पैसा मिळवण्यासाठी किती काम आणि मेहनत करावी लागते याची जाणीव झाल्यावर तो अकारण किंवा जास्त खर्च करण्यात अर्थ नाही हेही तुम्हाला समजायला हवे. खर्चिक स्वभावाला मुरड घालण्यासाठी याचा विचार करा.

२) अतिखर्चाचा फटका बसतो बचत आणि आपत्कालीन निधीला. जास्त प्रमाणात खर्च केल्यामुळे काही वेळ अत्यावश्यक गरजांसाठी पैसा शिल्लक राहत नाही आणि मग बचत किंवा आपत्कालीन निधीतून रक्कम काढावी लागते.बाजारात मोबाइल फोनचे आधुनिक मॉडेल आले आहे आणि तुमच्या सहकाऱ्याने पहिल्याच दिवशी ते खरेदी केल्याची कल्पना करा. या स्थितीत तुम्हालाही तो फोन घ्यावासे वाटणे साहजिक असले, तरी विचार करा. नवे ते हवे या भावनेतून अनेकांचा अकारण जास्त

खर्च होतो.

३) तुमच्याकडे पुरेशी रक्कम नसताना जास्त प्रमाणात खर्च करणे म्हणजे कर्जे वाढविणे. काहीना खर्चाची उबळ एवढी येते, की ते क्रेडिट कार्ड अथवा पर्सनल लोनच्या कर्जात फसतात.

ही कर्जे केवळ व्याजाच्या दृष्टीनेच महाग नसतात, तर त्यांची वेळेवर परतफेड केली नाही तर तुमच्या सिबिल स्कोअर वरसुद्धा त्याचा परिणाम होतो.जन्मतः कोणी विवेकाने खर्च करणारा किंवा उधळपट्टी करणारा नसतो. मूल वाढत असताना त्याच्या खर्चविषयक सवयी विकसित होत असल्याचे मानसशास्त्र सांगते. भविष्यात ते मूल कसा खर्च करेल हे पालकांच्या खर्चाच्या सवयींवरही अवलंबून असते.खर्चापासून

स्वतःला रोखू न शकण्याची प्रवृत्ती असलेल्यांना कम्पलसिव्ह स्पेंडर म्हणतात.पण त्यातून बाहेर पडण्यासाठी काही उपायसुद्धा आहेत. ते उपाय अमलात आणा.

१) तुमच्या पैशांबाबत संवेदनशील राहा पैशांबाबतची संवेदनशीलता हा उधळपट्टी करणारे आणि बचत करणारे यांच्यातील मोठा फरक असतो. बचत करणाऱ्यांना अगदी एक पैसा खर्च करणेसुद्धा अवघड वाटते. त्यांच्या मूलभूत गरजांसाठी पैसे खर्च करणेही त्यांच्या जीवावर येते. पैसे मिळविण्यासाठी किती श्रम करावे लागतात याची जाणीव असल्यामुळे ते असे वागतात. अशा लोकांप्रमाणे थोडे वागलात तरी तुम्ही पैशांबाबत संवेदनशील होऊन जास्त खर्चाची सवय सोडू शकता.

२) प्रत्येक खर्च विचारपूर्वक आपल्या सवयी काय आणि आपण त्यावर किती खर्च करतो याचा विचार करा. तुमच्या आवडत्या कॉफी शॉपमध्ये जाऊन रोज एक कप कॉफी घेण्यासारख्या सवयीचाही त्यात समावेश होतो. फक्त आलिशान मोटारी आणि मोठी घरे घेणे म्हणजे पैशांची उधळपट्टी हा गैरसमज दूर करायला हवा. एखादा लहान, पण नियमित होणारा खर्चसुद्धा नंतर वाढत जातो. त्यामुळे कोणताही खर्च करताना आधी विचार करा.

३) निष्कारण खर्च काही गरज नसताना खरेदी करत राहण्याची सवय सोडलीत तर तुमचे बरेच पैसे वाचतील. पण त्यासाठी खरेदीचा मोह टाळायला हवा.

४) पैसे नसतील तर शांत राहा खर्च करण्याची सवय असलेल्यांच्या शब्दकोशात बचत हा शब्द नसतो. पगार होण्यापूर्वीच यांची खर्चाची यादी तयार असते. पण सगळ्या गरजा भागवून बचत केल्याशिवाय बाकी खर्च करण्यात अर्थ नाही, हे लक्षात घ्या. त्यासाठी दरमहा ठरावीक बचतीची सवय तुम्ही लावून घ्यायला हवी. तुम्हाला बचत करणे जमत नसेल, तर सिस्टीमॅटिक इन्व्हेस्टमेंट प्लॅनसारख्या (एसआयपी) योजनांचा आधार घ्या. त्यातून तुम्ही ठरविलेल्या रकमेची आपोआप बचत होत राहते.

आर्थिक नियोजनासाठी पंचसूत्री वापरायला हवी

आयुष्य चांगले जगावयाचे असेल, तर पैशाला पर्याय नाही. महामारीच्या या अनिश्चित काळात तर तो फार महत्वाचा ठरतो आहे. रोजच्या खर्चाबरोबरच भविष्याची तरतूद करावी लागते. निवृत्तीनंतर नियमित उत्पन्नाचा वेतनरूपी स्रोत संपणार असल्याचे त्यासाठी ध्यानात ठेवायला हवे.आतापर्यंत केलेली बचत आणि गुंतवणुकीवरच पुढे जगावे लागणार असते. आर्थिक तरतूद सगळेच करत असले, तरी त्यात शिस्त असणे महत्वाचे असते. नवे वर्ष काही दिवसांत सुरू होईल. नव्या वर्षासाठी अनेक जण नवे संकल्प करतात.त्यात आता पैशाला महत्त्व द्यावयास हवे. समर वॅटसन आणि जेन फॉर्निना या दोन अर्थतज्ज्ञांनी आर्थिक नियोजनाबाबत

दिलेला सल्ला त्यासाठी उपयुक्त ठरेल. तो अमलात आणून आपण आर्थिक आघाडीवर सुखी होऊ शकतो. बघा, ते काय सांगतात ते.

१. चैनीची जीवनशैली टाळा : आपल्याकडे अनेक वस्तू असल्यात, चैनीत जगावे असे वाटणे साहजिक असले, तरी ते टाळायला हवे. अकारण उधळपट्टी करण्यापेक्षा आपली कर्जे आधी फेडण्यावर लक्ष दिले पाहिजे आणि हाती आलेल्या जास्तीच्या पैशांची बचत करायला हवी. झमी काय नवीन खरेदी करावी?फहा प्रश्नच आपल्याला खर्चिक जीवनशैलीकडे नेतो. याला आता लाइफस्टाइल क्रिप म्हणतात. तुमच्याकडे असलेल्या पैशांचे योग्य व्यवस्थापन करायला शिकले पाहिजे. काही वेळा हाती

जास्त पैसा येतो तेव्हा त्यातून आपली उद्दिष्टे साध्य करायला हवीत. आपल्याला कोणाचे कर्ज फेडावयाचे आहे का, आपण निवृत्तीसाठी तरतूद करतो आहोत ना, आपत्कालीन गरजांसाठीच्या निधीत पुरेशी रक्कम आहे ना, आदी प्रश्नांचा विचार करूनच खर्च करा. जीवनाचा आनंद जरूर घ्या; पण त्याचवेळी आपली आर्थिक उद्दिष्टे निश्चित करून ती पूर्ण करण्यासाठी नियोजनसुद्धा करा. २.आपत्कालीन निधी तयार ठेवा : आणीबाणीसाठी आपल्या हाती पुरेशी रक्कम असावी हा महामारीने दिलेला महत्वाचा धडा आहे. अशी वेळ सांगून येत नसल्यामुळे त्याला सामोरे जाण्यासाठी निधी तयार करायला हवा. दरमहा त्यात ठरावीक रक्कम

टाकणे आणि तिला हात न लावणे हे पाळायला हवे. या निधीत घरातील सर्व खर्च किमान सहा महिने चालतील एवढी रक्कम हवी.त्यामुळे तुमची गरज भागेल आणि महाग व्याजदराने कर्ज घेण्याची वेळ येणार नाही. करातील सवलत, हाती आलेली जास्त रक्कम आदीतून वाचलेले पैसे या निधीत ठेवा. तसे केल्यामुळे आणीबाणीच्या स्थितीत तुम्हाला पैशांची अडचण येणार नाही. ३. महत्वाची कर्जे आधी फेडा : गरज भासली तर कर्ज घ्यावे लागत असले, तरी त्याची वेळवर परतफेड करणे महत्वाचे असते. अनेक कर्जे असतील, तर त्यातील कोणते आधी फेडावे असा प्रश्न पडतो. सर्वात महत्वाचे असलेले कर्ज फेडणे हा त्यावरील मार्ग आहे. गृहकर्ज

आणि तत्सम कर्जांच्या परतफेडीला प्राधान्य द्यावे. आपल्याला किती कर्जे आहेत आणि त्यासाठी किती रकमेची आवश्यकता आहे याचा आढावा घेऊन ती फेडा. ४. क्रेडिट स्कोअर जाणून घ्या : आपला क्रेडिट स्कोअर किती आहे हे जाणून घेण्यासाठी एखाद्या मोफत क्रेडिट मॉनिटरिंग सर्व्हिसची मदत घ्यावी.भविष्यातील नुकसान त्यामुळे टळते. आपल्या क्रेडिटकडे लक्ष न देण्याचे परिणाम वाईट होतात. ५. विमा उतरवा : विमा म्हणजे नंतर करण्याची बाब असे वाटू देऊ नका. कशाचाही विमा नसणे शेवटी फार महागात जाते. तुम्ही वाहन अथवा घराचा विमा उतरविला असेल, तर त्याचे कव्हेरज पुरेसे असल्याची खात्री करा.

आर्थिक आरोग्याकडे लक्ष देण्याची गरज

सांपत्तिक स्थितीचा सातत्याने आढावा घ्या, नवे कर्ज घेणे सध्या टाळा संध्यानंद.कॉम संकटे फक्त कसोटी पाहण्यासाठी येतात असे नाही. या काळात आपल्या धैर्याची परीक्षा होते आणि आपण कोठे आहोत हे समजते. संकटे मोलाचे धडेसुद्धा देतात. कोरोना महामारीमुळे गेल्या दोन वर्षात आपल्याला आरोग्याचे महत्त्व समजले आणि त्याचबरोबर आर्थिक नियोजनाचेही. भारतासह सगळ्या जगाची गेली दोन वर्षे कसोटीची गेली. महामारीमुळे पूर्वीचे जीवन बदलून गेले आणि नव्या सवयी आत्मसात कराव्या लागल्या. विद्यमान काळातील जगासाठी कोरोना महामारी हे सर्वात मोठे संकट ठरले यात शंका नाही. लॉकडाऊनसारख्या कठोर उपायांमुळे अर्थव्यवस्थेची गती मंदावली आणि आता संसर्ग कमी होत चालल्यामुळे व्यवहार पूर्ववत होऊ लागले आहेत. मात्र, त्यांना पूर्ण गती येण्यासाठी आणखी काही काळ जावा लागेल. महामारीच्या काळात अनेकांचे रोजगार गेले आणि काम असलेल्यांना वेतनात कपात स्वीकारावी लागली. एकीकडे वाढती महागाई आणि दुसरीकडे मर्यादित उत्पन्न अशा कात्रीतून आपल्याला मार्ग काढावा लागणार आहे. तुम्हाला वेतन जास्त मिळते की कमी, तुम्हाला रोजगार आहे की नाही, आदी प्रश्न सध्या महत्वाचे नसून, आहे त्या पैशांचे व्यवस्थापन कसे करावे हा मुद्दा आहे. त्यासाठी

शारीरिक तंदुरुस्तीबरोबरच आर्थिक आरोग्यसुद्धा सांभाळावे लागेल. जगण्यासाठी पावलपावली पैशांची गरज असताना, कोठे तो वाचविता येईल आणि त्याचे नियोजन कसे करता येईल याबाबत अर्थतज्ज्ञ काय सांगताहेत ते बघा. **सातत्याने आढावा :** आपली आर्थिक-सांपत्तिक स्थिती कशी आहे, आपण कोठे आहोत याचा सातत्याने आढावा घेत राहणे योग्य ठरते. महामारी कमी झाली असली, तरी ती पूर्णपणे संपलेली नसल्याच्या या काळात ते जास्त महत्वाचे ठरेल. महामारीमुळे आपल्याला पैशांचे महत्त्व समजले आणि अनावश्यक खर्च कसे टाळता येतात हेही लक्षात आले. गेल्या दोन वर्षांतील काळाकडे नजर टाकलीत,

तर आपल्या खर्चाच्या जुन्या सवयी बदलल्याचे तुम्हाला जाणवेल. आता आपली बचत आणि खर्चाचा आढावा घ्यावयास हवा. अत्यावश्यक खर्चांनंतर किती बचत करता येईल हे पाहायला हवे. आपल्या खर्चाचा सातत्याने आढावा घेत राहणे हा सध्याच्या स्थितीत सर्वोत्तम मार्ग असल्याचा सल्ला अर्थतज्ज्ञांनी दिला आहे. कर्मणुकीऐवजी किराण मालावर खर्च करणे सध्या योग्य ठरेल. त्यासाठीच खर्चाचा आढावा घेत राहायला हवा. गरजेपुरता खर्च करण्याची सवय सध्या चांगली ठरेल.

दीर्घकालीन विचार : सध्याच्या काळात दीर्घकालीन आर्थिक नियोजनाचा विचार करायला हवा. त्यासाठी मोठे खर्च टाळायला

हवेत. आपल्या आईचे उदाहरण लक्षात ठेवा. आकस्मिक खर्चाला उपयोगी पडतील म्हणून आपली आई तिच्याजवळची थोडी रक्कमही बाजूला ठेवत असल्याचे तुम्हाला आठवत असेल. पैसा वाचविण्याचे अनेक मार्ग असतात. जेवणाच्या डब्यांची वर्गणी बंद करणे, स्ट्रिमिंग सेवा बंद करणे आणि आयनलाउड स्टोअरेज सेवा न घेणे हे त्यातील काही. यात थोडा वयाचाही संबंध येतो.

२८ वर्षांचा एखादा तरुण यूट्यूब प्रिमियम, अमेझॉन प्राइम, स्पोर्टीफाय आणि नेटफ्लिक्सच्या जगात रमतो, तर ४० वर्षांचा एखादा प्रौढ खेळांना प्राधान्य देईल. पण, यात २८ वर्षांच्या तरुणाचा खर्च तिप्पट होतो हे लक्षात घ्या. कर्मणुकीपासून अगदी लांब राहावे असा याचा अर्थ नाही. पण, तीन भिन्न स्ट्रिमिंग सेवा चालू ठेवण्यापेक्षा एकच सेवा घेतलीत तरी पैसा वाचतो. असे खर्च कायमस्वरूपी बंद करण्याचीसुद्धा गरज नाही. पण, सध्याच्या काळात त्यावर नियंत्रण मात्र ठेवणे आवश्यक आहे. कर्जावर नजर ठेवा : सध्याच्या काळात नवे कर्ज घेण्याचे टाळा. आपले उत्पन्न आणि बचत हा मुद्दा यात नाही हे लक्षात घ्या. विचार न करता कर्ज घेतलेत तर काय होते याचे एक उदाहरण बघा. आयटी क्षेत्रातील एका बहुराष्ट्रीय कंपनीत काम करणारा ३८ वर्षांचा एक कर्मचारी

होता. रोजगार आणि वेतन उत्तम होत पण कमी व्याजदरात मिळणारी आलिशान मोटार खरेदी करण्याच्या मोहात तो पडला. महामारी सुरू होण्यापूर्वी चार महिने हे घडले. पण दुर्दैवाने नंतरच्या दोन महिन्यांत त्याचा रोजगार गेला.

बचत पुरेशी नव्हती आणि मोटारीच्या मासिक हप्त्यांसह अनेक देणी त्याला होती. सोबत घरातील खर्च, वैद्यकीय बिलेसुद्धा होती. या स्थितीत त्याला खर्च भागविण्यासाठी त्याची आलिशान मोटार विकणे भाग पडले. त्यातून वाईट म्हणजे तो एक वर्षापेक्षा जास्त काळ बेरोजगार राहिला. अगदी शून्य टयांवर मिळाले तरी कर्ज हे कर्जच असते आणि त्याची परतफेड करावीच लागते. त्यामुळे सध्या नवे कर्ज घेणे टाळावे. घ्यावेच लागले, तर कमी व्याजदरावर मिळणाऱ्या कर्जाचा विचार करा. गुंतवणूक सुरूच ठेवा : तुमच्या वेतनातून बचत आणि गुंतवणूक करणे शनय असेल, तर फारच चांगले. शेअर बाजारातील घडामोडींची फार काळजी न करता भविष्याकडे लक्ष ठेवा. शेअर बाजार खाली गेला असेल तेव्हा त्यात गुंतवणूक करणे म्हणजे पैसा वाढविणे. दीर्घकाळाशिवाय कोणत्याही गुंतवणुकीतून फायदा मिळत नाही हे लक्षात ठेवा. बाजारातील एकच स्थिती कायम राहत नसल्यामुळे तुम्ही गुंतवणूक चालू ठेवणे योग्य ठरेल.

स्वप्नाचा दरवळ

कॉलेजमध्ये जाण्यासाठी बसस्टॉपवर उभी होते. बाजूला एक विद्यार्थी उभा होता. स्वतःहूनच माझ्याजवळ आला आणि बोलू लागला. त्याचे नाव संतोष. त्याच्या बोलण्यातून मला अनेक गोष्टी कळल्या जसे त्याला वडील नाहीत, आई धुण-भांड्याची कामे करते. त्याला दहावीत सत्तर टक्के गुण मिळाले आहेत. तो कोणत्या तरी लेखकाकडे लेखनिक म्हणून काम करतो आहे. बोलता बोलता तो एक गोष्ट बोलून गेला की, त्याला डॉक्टर व्हायचे आहे म्हणून त्याने सायन्स घेतले आहे. इतक्यात बस आली. आम्ही

बसमध्ये चढलो. साहजिकच मी त्याचे तिकीट काढले. तेव्हा त्याने नाराजी व्यक्त केली. मी त्याला म्हटले, झडतू जेव्हा कमवायला लागशील तेव्हा माझे टिकीट काढ. माझ्या मनात आले की, ज्या मुलाला दहावीत केवळ सत्तर टक्के गुण मिळाले आहेत, त्याला बारावीत असे कितीसे गुण मिळणार? आणि ज्याची आर्थिक परिस्थिती इतकी बिकट आहे, तर तो कसा काय डॉक्टर बनणार? पण त्याच्या अर्धो न्मीलित स्वप्नाला मी मनोमन शुभेच्छा दिल्या. दहा-बारा वर्षांनंतरची गोष्ट. एकदा

मी बसस्टॉपवर उभे होते. अचानक एक कार माझ्या बाजूला येऊन थांबली आणि खिडकीची काच खाली झाली. एका मुलाने हाक मारली, मॅडम या आत कुठे सोडू? इतकं बोलून तो थांबला नाही. स्वतः उतरून हसूनच त्याने माझ्यासाठी दार उघडले. तो संतोष होता. त्याने एका हॉटेलसमोर गाडी थांबवली. आम्ही चहा घेतला. साहजिकच बिलाचे पैसे त्याने दिले. चहा घेताना त्याने स्वतःविषयी अनेक गोष्टी सांगितल्या, किती कष्टपूर्वक बारावीत व्यान्नव टक्के गुण

मिळवले. एका सामाजिक संस्थेने कसे त्याचे डॉक्टरकीचे शिक्षण पूर्ण केले. आता त्याला एका शासकीय मेडिकल कॉलेजमध्ये प्रोफेसर म्हणून नोकरी मिळाली त्याचा थोडक्यात

इतिहास कथन केला. स्वप्नातल्या कळ्या सुंदर असतात. पण फुललेल्या स्वप्नाचा दरवळ काही वेगळाच असतो, हे मात्र त्यादिवशी मी संतोष भेटल्यावर अनुभवले.

युनियन लीडरची गुंडगिरी

देशाची प्रगती ही देशात असलेल्या अनेक उद्योगधंद्यांमुळे होते आणि या उद्योगधंद्यांना प्रगतिपथावर आणण्याचे काम त्या उद्योगधंद्यांमध्ये कार्यरत असलेला कामगार करत असतो. याचाच अर्थ देशाची प्रगती ही देशातल्या नागरिकांवर आणि कामगारांवर अवलंबून असते. ज्या देशाचा कामगार आळशी, अप्रामाणिक असेल, त्या देशाची प्रगती कधीही होत नाही. अनेक देशांमध्ये आपले स्वतःचे असे वेगळे कामगार कायदे लागू केलेले आहेत आणि प्रत्येक उद्योगधंद्यातील मालक आपला कामगार कसा खूश राहील व आपल्याला त्याच्याकडून कसं उत्पन्न मिळेल याकडे जास्तीत जास्त लक्ष देत असतो. कामगार जर सुखी असेल, तर त्या मालकाच्या उद्योगधंद्याची प्रगती होते.

प्रत्येक उद्योगधंद्यामध्ये अनेक कामगार असतात आणि अनेक कामगारांना अनेक समस्या असतात आणि या कामगारांमध्ये एकजूट निर्माण होण्यासाठी अनेक कामगार युनियन संस्था स्थापन झालेली आहे. जे कामगारांच्या समस्या

सोडवण्यासाठी जास्तीत जास्त प्रयत्नशील असतात. काही कामगार युनियन अशा आहेत की, ज्यामुळे कामगार रसातळाला पोहोचलेले आहेत.

माथाडी कामगार म्हणजे कष्टकरी वर्ग आणि मुंबई शहरांमध्ये जास्त प्रमाणात माथाडी कामगार आहेत. या माथाडी कामगारांना अनेक प्रकारच्या सुखसोई शासनामार्फत मिळतातही. या माथाडी कामगारांच्या प्रत्येक ठिकाणी स्वतःच्या कामगार युनियन आहेत. अशाच प्रकारे हे प्रश्न सोडवण्यासाठी चार माथाडी कामगार एकत्र आले व त्यांनी कामगार युनियनची स्थापना केली. युनियन म्हणजे अनेक सदस्यांची नावे त्यामध्ये असायला हवीत. पण यांच्या युनियनमध्ये हे चारच जण प्रमुख होते. या चार जणांनाच महत्त्व दिले जात होते. बाकीच्या लोकांना कुठल्याही प्रकारचं महत्त्व दिलं जात नव्हतं. या चारजणांनी एका कंपनीमध्ये जाऊन त्यांच्या मॅनेजरला अशी धमकी दिली की, आमची माणसं तुमच्या इथे कामाला ठेवा. दोघांना सुपरवायझर व

बाकीच्या दोन व्यक्तींना मजूर म्हणून व हेलपर अशा स्वरूपाची कामे देण्यात यावी, तरच आम्ही तुमच्या कंपनीचे काम चालू देऊ व प्रत्येक गाडीमागे आम्हाला दोन हजार रुपये याप्रमाणे रक्कम देणे तुम्हाला गरजेचे आहे, अशी धमकी या लोकांनी त्या कंपनीच्या मॅनेजरला दिली. त्यावेळी कंपनीच्या मॅनेजरने आमचे साहेब मीटिंगसाठी बाहेरच्या शहरात गेले आहेत ते आल्यावर आम्ही बोलतो व आपला संपर्क करतो, अशा प्रकारे त्या दिवशी त्यांनी परिस्थिती निभवून नेली.

कसं बसं त्या युनियन लीडरला त्यांनी समजावले. परत काही दिवसांनी त्या युनियनमधील एक प्रमुख व्यक्ती परत त्या मॅनेजरला धमकावून गेला व संपूर्ण स्टाफचे कामकाज खोळंबून जाईल, अशा प्रकारचा दंगा त्यांनी कंपनीत केला. काही दिवसांनंतर कंपनीचे मालक जे मीटिंगसाठी बाहेरच्या शहरात गेलेले होते ते आल्यानंतर सदरील घडलेला प्रकार कंपनीच्या मॅनेजरने कंपनीच्या मालकाच्या कानावर घातला. मालकाच्या लक्षात आले की, ही

साधीसुधी गोष्ट नाही. त्याने पोलीस स्टेशनमध्ये जाऊन त्यांच्याविरुद्ध तक्रार दाखल केली. त्यानुसार पोलीसांनी या लोकांना बोलवून चौकशी करण्यास सुरुवात केली. त्यावेळी पोलीसांच्या तपासामध्ये असे दिसून आले की, हे जे चार युनियनची लोके आहेत, त्यांनी बऱ्याच कंपन्यांमध्ये दंगा वगैरे करून बेकायदेशीररीत्या कामे व हप्ते गोळा केलेले आहेत व त्या ठिकाणच्या कामावरती असलेल्या मजुरांना काम करू देत नाही व या कामगारांच्या वाटाणीचे पगार घेतात. त्यामुळे पोलीसांनी या व्यक्तींना धमकी देणे, जबरदस्तीने एखाद्या ठिकाणी जाणे, अशा प्रकारचे गुन्हे लावून अटक केली. सदर प्रकरणाबद्दल न्याय निवाडा हा न्यायालयात चालू आहे.

कामगार युनियन ही कामगारांच्या भल्यासाठी स्थापन केलेली एक संस्था असते.

पण काही कामगार युनियनमधले लीडर असे असतात. स्वतःच्या स्वार्थासाठी स्वतःच्या फायद्यासाठी व झटपट श्रीमंत होण्यासाठी आपल्याच कामगार बांधवांचा विश्वासघात करतात व कामगार युनियनचे लीडर आहेत म्हणजे आपण सर्वस्व आहेत, असे समजून लोकांना धमकी देणे, बळजबरीने लोकांच्या उद्योगधंद्यामध्ये घुसणे, अशी कामे हे लीडर करतात. खरंच त्यांचा कामगार कायद्याचा पूर्ण अभ्यास असतो का? आणि अशा स्वार्थी युनियन लीडर्समुळेच कामगार हा देशोधडीला लागलेला आहे.

पूर्वी ते सातेरी

अथर्ववेदाच्या बाराव्या काण्डातील पृथ्वी सुक्तामध्ये माता भूमिः पुत्रोहं पृथिव्याः असा श्लोक आहे. भूमीला माता म्हणत समस्त मानवजात ही तिची लेकरे आहेत, असा याचा अर्थ आहे. समुद्रवसने देवी पर्वतस्तनमण्डले विष्णुपत्नि नमस्तुभ्यं पादः स्पर्श क्षमस्व मे या भूमिवंदनाच्या श्लोकामध्येदेखील झोपेतून उठल्यानंतर जमिनीवर पाय ठेवण्यापूर्वी भूमिदेवतेची क्षमा मागितली गेली आहे.

धरणीला आईचे स्थान आणि सन्मान तसेच तिच्याविषयीचा आदर, श्रद्धा

आणि ऋण यांना लोकमानसामध्ये प्राचीन काळापासून विशेष महत्त्व असल्याचे श्लोकांतून प्रत्ययाला येते. संस्कृतमध्ये पृथ्वीला भूमी किंवा भू देवी असा वैकल्पिक शब्द दिलेला आहे. दशावतारामध्ये वराह रूपी विष्णूने हिरण्याक्ष राक्षसाच्या कैदेतून सोडवत पृथ्वी भूमातेला आपल्या सुळ्यांवर उचलून किंवा तोलून धरल्याची कथा सर्वानाच ठाऊक आहे. या पार्श्वभूमीवर सिंधुदुर्गातील सातेरी अर्थात भूमिका देवतेचा विचार करावा लागेल.

परशुरामाची माता रेणुका ही मूळची

पृथ्वीदेवता असल्याचे तसेच तिचा समावेश ग्रामदेवतांमध्ये होत असल्याचे आपण पाहिले. अन्नधान्य देणारी, समृद्धी आणणारी, संकटांपासून रक्षण करणारी भूदेवता या दृष्टीने ती लोकमानसामध्ये उपासना दैवत ठरलेली आहे. या गुणवैशिष्ट्यांतूनच ग्रामसंस्कृतीमध्ये वारूळाची पूजा, नांगरटीपूर्वी भूमीची पूजा, नवात्राची पूजा, वास्तू बांधणीपूर्वी भूमीचे पूजन या उपासना पद्धतींची रचना झालेली आहे. मातीविषयीचा कृतज्ञभाव, आदर, श्रद्धा यांतूनच ही उपासना आजवर

अव्याहत चालत आलेली दिसून येते. वारूळाच्या पूजेला मोठ्या प्रमाणावर स्त्रियाच का जातात, या प्रश्नाचे उत्तर भारतीय कृषिसंस्कृतीत दडलेले आहे. पुरातत्त्व शास्त्रातील संशोधन असे सांगते की, शेतीचा शोध स्त्रीने लावला. हे मान्य केले, तर कृषिविषयीची सर्व कामे, तंत्र हे स्त्रीचे क्षेत्र असणे अतिशय स्वाभाविक ठरते. या कृषीला पूरक असे जे प्राणिजीवन आहे. त्याविषयीचा तसेच मातीविषयीचाही कृतज्ञभाव भूमीपूजा, वारूळपूजा, नागपूजा यांसारख्या विधी-रूढींमधून आकाराला येणेदेखील तितकेच स्वाभाविक वाटते.

वारूळाला सर्जन, जननशक्तीचे प्रतीक म्हणूनच आदिमकाळापासून पूजले गेले आहे. वेदांतील काही ऋचा या जननशक्तीची स्तुती करणाऱ्या आहेत. हे संशोधक, कोशकार डॉ. सदाशिव डांगे यांनी दाखवले आहे. कोकणात सातेरीला भूमिका असेही म्हटले जाते. रेणुका-भूमिका-भूमका या स्त्रीलिंगी नामांमध्ये प्रकृतीच्या ठिकाणी असलेली प्रजननक्षमता / उत्पादनक्षमता, सुलनता, भौतिक समृद्धी, लौकिकार्थाने सुख संपन्नता देण्याची वृत्ती एकसारखी आहे. हेच एकत्व लोकसंस्कृतीमध्ये भूमी

आणि स्त्री यांत एकवटलेले आहे. सातेरी या शब्दाच्या दोन व्युत्पत्ती सांगितल्या जातात. पैकी एक सातेर म्हणजे वारूळ आणि दुसरी व्युत्पत्ती सात+ तेरी किंवा स्तर, कप्पे किंवा पदर असलेले वारूळ असा एक अर्थ समोर येतो. तेरी शब्द कानडी असून त्याचा अर्थ णा असा आहे. द्रविड संस्कृतीचा कोकणातील संस्कृतीशी साम्यभाव पाहता, हा अर्थ अधिक जवळचा वाटतो. नाग हा संतानदाता आहे, तो आदिपुरुष आहे. यासारखे समज लोकमानसामध्ये नागाविषयी रूढ आहेत. लोकपरंपरांतून चालत आलेल्या धारणा, त्यातून निर्माण झालेली प्रतीके, पूजाविधी ही लोकसंस्कृतीची वैशिष्ट्ये मानली जातात. सातेरी आणि नागाच्या अन्योन्य संबंधातून पुरुष आणि प्रकृती यांचे सुलनाच्या दृष्टीने सूचनच होताना दिसते. सातेरीलाच पूर्वी असे म्हणण्याचीही लोकपरंपरा आहे. पूर्वी या शब्दातून ग्रामदेवतेचे प्राचीनत्व, मूळ रूप सांगण्याची पद्धत रूढ असावी. या विषयीचे स्पष्टीकरण असे सापडते की, देवाने घेतलेली पहिली भूमिका म्हणजे प्रकृती किंवा माया. याअर्थी सातेरी भूमिका, भूमका, पूर्वी अशा वेगवेगळ्या नावांनी सामोरी येते.

ज्योत से ज्योत जगाते चलो

आमचा एक महिला साहित्यिक समूह आहे. सगळे हात लिहिते आहेत. कोणी शिक्षिका, कोणी डॉक्टर्स, कोणी वकील, कोणी समुपदेशक, तर कोणी गृहिणी. पण आम्हा सगळ्यांना बांधून ठेवणारा एक समान धागा म्हणजे लेखन! पण या व्यतिरिक्तही आमच्या सख्या शैक्षणिक, सामाजिक, कला, संस्कृती अशा प्रांतातही मुशाफिरी करीत असतात आणि तिथेही आपला ठसा उमटवित असतात. यावेळीही आमच्या एका मैत्रिणीने राष्ट्रीय पातळीवर उल्लेखनीय कामगिरी करून आपला ठसा उमटवला. आम्ही तिला आमच्या समूहातर्फे मानपत्र देऊन तिचा सन्मान केला आणि तिच्या या कामाबद्दलचे अनुभव तिच्याच तोंडून ऐकले. तेव्हा खूपच अभिमान वाटला तिचा!

ती माझी मैत्रीण आहे ज्योती तोरसकर! मालवणची! पेशाने शिक्षिका. विद्यार्थीप्रिय. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण प्रगतीसाठी झटणारी, नवनवीन प्रयोग करून त्यांचं व्यक्तिमत्त्व विकसित करण्यासाठी मेहनत घेणारी! उत्कृष्ट निवेदिका, सध्या सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील गडकिल्ल्यांवर पी.एच.डी.साठी संशोधन करणारी आणि महत्वाचं म्हणजे ती ज्या मालवणमध्ये राहते,

तिथल्या समुद्रात पारंपरिक रितीने मच्छीमारी करणाऱ्या मच्छीमारांच्या व्यवसायात येणाऱ्या अडचणी, समस्या यांचाही अभ्यास करणारी! तर तिच्या या मच्छीमारांसंबंधीच्या कार्याची दखल घेऊन तिला एक अनपेक्षित अशी संधी चालून आली ती जिनीव्हा येथे होणाऱ्या जागतिक परिषदेसाठी जाण्याची.

भारतातर्फे जाणाऱ्या प्रतिनिधी मंडळातील एक प्रतिनिधी म्हणून. तिथे तिला मच्छीमारांच्या समस्या, अडचणी मांडायच्या होत्या. इथल्या मच्छीमारांना मोठ्या व्यवसायासाठी नव्हे, तर स्वतःचं पोट भरण्यासाठी मच्छीमारी करावी लागते. आर्थिकदृष्ट्या ते सक्षम नाहीत. जागतिक बँकेकडून विविध देशांतील अशा घटकांना मोठा निधी उपलब्ध करून दिला जातो. पण त्यासाठी तो निधी का मिळाला पाहिजे, का आवश्यकता आहे, हे पटवून देण्यासाठी या प्रतिनिधींना सर्वंकष अभ्यास करून आकडेवारीसकट तिथे मुद्देसूद आपले म्हणणे पटवून द्यावे लागते. गेलेल्या सगळ्याच प्रतिनिधींना तिथे बोलायची संधी मिळते असे नाही. ठरावीक ३-४ जणांनाच ती मिळते. सुदैवाने आमच्या ज्योतीला ती संधी मिळाली आणि अक्षरशः तिने त्याचं सोनं केलं. पण त्या प्रतिनिधींना

आधी फ्रान्समध्ये नेऊन तिथे त्यांचं म्हणणं मांडण्याची संधी देण्यात आली.

त्या प्रतिनिधींचे म्हणणे मांडून झाल्यावर त्या देशाचे प्रतिनिधी मंडळाचे प्रमुख म्हणून जे मंत्री स्तरावरील व्यक्ती असतात, ते मुख्य परिषदेत प्रतिनिधींनी मांडलेल्या मुद्द्यांचा परामर्श घेत जागतिक बँकेकडे आपल्या संपूर्ण देशातील विशिष्ट क्षेत्रांसाठी निधीच्या आवश्यकतेची मागणी लावून धरतात. त्याचा योग्य प्रभाव पडला, तर जागतिक बँक अक्षरशः अब्जावधी रकमेची मागणी मान्य करते. या परिषदेत आपल्या देशाचे मुख्य प्रतिनिधी म्हणून आदरणीय मंत्रीमहोदय पीयूषजी गोयल उपस्थित होते. त्यांनीही अशा अनुदानाची मागणी लावून धरली आणि ती मान्यही झाली. त्यामुळे ज्योतीप्रमाणेच इतर प्रतिनिधींनी आपल्या भाषणातून व्यक्त केलेले विचार सर्वांना पटले. त्यामुळेच त्यांची जिनीव्हा ट्रीप सुफळ संपूर्ण झाली! तिची मेहनत, अभ्यास, भाषणकौशल्य या सगळ्यांचीच कसोटी लागली होती.

तिचं नावच ज्योती आहे. ज्योती म्हणजे तेज, प्रकाश! आपल्या ज्ञानाचा प्रकाश तिने अशा प्रकारे पाडला. ज्योतीच्या कर्तृत्वाचा परिघ आता वाढलाय. त्यामुळे तिच्याकडून

अधिक सकारात्मक आणि भरीव कामगिरी होण्याबद्दल सर्वांच्या अपेक्षा उंचावल्यात. त्यासाठी तिला खूप शुभेच्छा आणि अभिनंदन! तिथल्या अनुभवांबद्दल सांगताना तिने विदेशातील काही गोष्टींची निरीक्षण तिथे रोजच्या व्यवहारात बोलताना फक्त फ्रेंच भाषाच वापरली जाते. इंग्रजी कोणी बोलत नाही. त्यामुळे इंग्रजीत बोलणाऱ्याला ते उत्तरच देत नाहीत. इतका आपल्या भाषेचा त्यांना अभिमान आणि प्रेम आहे! आपल्या देशातील स्वभाषेच्या अभिमानाची तुलना इथे करून बघण्यासारखी आहे, नाही का?

तिथे पाणी अतिशय स्वच्छ राखलं जातं. जिथे पाण्याचे विविध स्रोत आहेत, तिथून ते पाइपद्वारा सगळीकडे पुरवलं जातं. जे पाणी बेसिनमध्ये हात धुण्यासाठी वापरतात, तेच इतकं शुद्ध आणि स्वच्छ असतं की, पिण्यासाठी

वेगळ्या पाण्याची सोय करावी लागत नाही. त्यामुळे सार्वजनिक नळावर अगदी पोलीस शिपायांपासून ते मंत्र्यांपर्यंत तिथलंच पाणी पितात! ते लोक खूप पर्यावरणप्रेमी आहेत. त्यामुळे चारचाकी गाड्यांची संख्या खूप कमी, तर सायकलस्वारांची संख्या जास्त! शिस्तीने वागणारे आणि नियमांचे काटेकोर पालन करणारे तिथले लोक आहेत. रस्ते अतिशय स्वच्छ आणि प्रशस्त व सुंदर आहेत.

ज्योतीने एक वात पेटवली आहे. आपणही आपल्या परिसरातील काही सामाजिक प्रश्न आपल्या पातळीवर हाताळू शकतो. किमान आपल्या लेखन, भाषणातून त्यांना वाचा फोडू शकतो. सगळ्यांनाच ज्योतीसारख्या संधी मिळतील असं नाही. तरी आपली एखादी पणती आपण नक्कीच लावू शकतो, खारीचा वाटा उचलू शकतो नाही का? ज्योत से ज्योत जगाते चलो

गुलामीचा फास

परदेशात जाऊन पैसा कमावण्याचं स्वप्न अनेकांचं दिसून येतं. आपल्या संस्कृतीपेक्षा मोकळेपणा असलेल्या जगातील वास्तव असेल तरी कसं याचा अनुभव परदेशात गेलेल्या व्यक्तीच सांगू शकतील. आता परिस्थिती बरीचशी बदलली देखील असेल. पण जणू सोन्याचा पिंजरा जणू सोन्याचा मुलामा दिलेलं हे वास्तव आपल्याला जेव्हा आपल्या देशापासून साता समुद्रापल्याड घेऊन जातं, तेव्हा मायदेशापासून दूर जाणं म्हणजे काय असेल, हे ज्याचं त्यालाच कळत असेल.

सोन्याचा पिंजरा याच्यासाठी म्हणावसं वाटतं कारण, अशाच एका पुस्तकात वाचनात आलेलं आपल्या देशापासून दूर जाणाऱ्या व्यक्तींना परदेशाचं इतकं आकर्षण

होतं की, पैशाचा खणखणाट काय असतो, पैशाची चलती काय असते, ते आपल्या डोळ्यांनी अनुभवल्याखेरीज कळणार नाही. पण कटू वास्तव इतकं भयानक की, मायदेशापासून दूर गेलेल्या व्यक्तीचं आपलं मन हे आपलं राहत नाही. ते पराधीन होऊन जातं. दलाल नावाचा घटक तुमचं आयुष्य चालवतो. त्याच्या हातात तुमच्या प्रवासाची दोरी असते. तुमच्या आयुष्याची दोरी असते. तुमचं वास्तव्य तुमची नोकरी तुमचं राहणीमान वागणं, बोलणं, काम करणं हे सारं गुलामासारखं होऊन जातं. कंपनीत नोकरी लावण्यापासून देशातून माणसं परदेशात नेण्यापर्यंतची सारी जबाबदारी यांच्यावर असते. कंपनीत ने-आण करण्यासाठी उत्तम सोय असली तरी जनावरं गाडीत

कोंबतात, तशी ही परदेशात काम करण्यासाठी नेलेली माणसं एका वाहनात कोंबून नेली जातात आणि पुन्हा घरी आणून सोडली जातात. या माणसांचं आयुष्य जणू पराधीन होऊन गेलेलं असतं एक प्रकारे. पण नंतर मिळणारा पैसा कदाचित सुखावणारा असतो. कारण आपल्या देशातील आपल्या माणसांचं सुख या माणसांनी चिंतलेलं असतं. त्यासाठी काही करायची तयारी दिसून येते. मग ती एक प्रकारची गुलामी का असेना

सोन्याचा मुलामा दिलेला हा परदेशी पिंजरा यात किती काळ गुलामी केली तरी पैशाचं सुख असतं हा भाग निराळा असला तरी मानसिक समाधान किती मिळतं? हादेखील मोठा प्रश्न आहे. हे चित्र काही वर्षांपूर्वीचं जरी असलं

तरी आता काळ बदलला असेल, असं मानायला हरकत नाही, असं म्हटलं तरी आजही अनेक माणसं परदेशाची वाट चालताना दिसतात. इथे मोठा पगार मिळत नाही, पैशाचं आकर्षण असतं. श्रीमंतीची भूल पडते पण स्वातंत्र्याचं काय? अनेक महिलाही याला फसतात. अनेकदा मुलगा परदेशात नोकरीला म्हणून विवाह केले जातात, तर काम करण्यासाठी मुली पाहिजेत म्हणून देशातून मुली परदेशात घरकामासाठी नेल्या जातात. त्यांचं जग असेल तरी कसं? मोकळेपणा, स्वातंत्र्य मिळत असेल त्यांना,

की पैसा कमवावा म्हणून हे सारं बाजूला ठेवून गुलामासारखं आयुष्य जगावं लागत असेल? आपल्या देशातून घरकामासाठी नेलेली महिला तसेच एका दाम्पत्याची सुटका करून नुकतंच त्यांना भारतात आणलं गेलं. तसंच विवाह करून गेलेल्या एका नवविवाहतेला होणाऱ्या जाचापासून तिची सुटका करून तिला भारतात आणलं गेलं. नुकत्याच दोन-तीन घडलेल्या घटनांतून तरी असं जाणवतं की, कुठे आहे स्वातंत्र्य, गुलामगिरीचं हे वास्तव मानसिक त्रासाचं तर आहे.

चळवळ विधवांशी लग्न करा, त्यांच्या मुलांवर अधिक प्रेम करा

अकोल्यात विधवा महिला परिषदेच्या आयोजनार्थ सामाजिक घटकांचा पुढाकार !

वृत्तसंस्था/ अकोला

एकल महिला सोबत पुनर्विवाह करून त्यांच्या पेशा त्यांच्या मुलांवर अधिक प्रेम करा... ही विधवा महिलांच्या उत्थानाची चळवळ बुलढाण्यातून सुरू झाली, तिला अकोला जिल्ह्यातही आता बळ मिळत आहे. अकोल्यात होऊ घातलेल्या विधवा परिषदेच्या आयोजनार्थ बैठक येथील पत्रकार तुषार हांडे यांच्या सेवाभावी संस्थेच्या कार्यालयात पार पडली. विशेष बाब म्हणजे विविध समाज घटकांनी याचे स्वागत करून सहभागी होण्याचे निश्चित केले आहे. तर अकोला, अमरावती नंतर राज्यभर ही चळवळ राबविणार असल्याचे मानस फाउंडेशनचे संस्थापक अध्यक्ष प्राध्यापक डी एस लहाने यावेळी बोलताना म्हणाले. विधवा महिलांच्या जीवनात उजेड पेरण्यासाठी सुरू असलेल्या चळवळीस गतिमान करण्यासाठी

दत्तात्रय लहाने बुलढाणा यांचे मार्गदर्शनात अकोला येथे बैठक आयोजित करण्यात आली होती. महाराष्ट्रासारख्या पुरोगामी राज्यात आजही सुरू असलेली विधवा प्रथा बंद करून त्यांना सन्मानाने जीवन जगता यावे तसेच विधवा, घटस्फोटीत, परितक्ता महिलांचे पुनर्विवाह व्हावेत यासाठी बुलढाण्यात मानस फाउंडेशन ने पुढाकार घेतला आहे. विधवा परिषदा, विधवा विवाह सोहळे व विधवांच्या आर्थिक उन्नतीची चळवळ बुलढाण्यात राबवण्यात आली. अकोला जिल्ह्यात या सामाजिक चळवळीला बळ मिळावे यासाठी जागतिक महिला दिना निमित्ताने विधवा परितक्ता परिषद आयोजित करण्याचे ठरवले आहे. त्यानिमित्ताने आज दिनांक १२ फेब्रुवारीला छोटेल्यानी

बैठकीचे आयोजन सेवार्थ शिक्षण व बहुउद्देशीय संस्था अकोला चे कार्यालयात आयोजित करण्यात आले होते. सदर बैठकीला दत्तात्रय लहाने, प्रा. शिवराम बावस्कर, अँड जितेंद्र बगाटे, डॉ. अनिल मूलचंदानी, नरेश ओंकार मानकर, डॉ. नेहा मानकर, गणेश निकम, अँड. आरती टाकळकर तथा तुषार हांडे यांची प्रामुख्याने उपस्थिती आवश्यक होती. माजी आमदार गोपीकिशन बाजोरिया यांनीही या सामाजिक उपक्रमाचे स्वागत करून या चळवळीस बळ देण्याचे सुत्वाच केले आहे.

दहावी, बारावी शाळांत परीक्षा; परीक्षाकेंद्र परिसरात प्रतिबंधात्मक आदेश जारी

जनसंचलन/बुलढाणा

माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शालेय प्रमाणपत्र परीक्षा दि. ११ फेब्रुवारी ते १८ मार्च २०२५ या कालावधीत १६६ केंद्रावर होणार आहे. ही परीक्षा शांत व सुरक्षित वातावरणात पार पाडावी यासाठी सर्व परीक्षा केंद्र परिसरात प्रतिबंधात्मक आदेश जारी करण्याचे आदेश अपर जिल्हाधिकारी सदाशिव शेलार यांनी दिले आहेत. यासंदर्भात जारी केलेल्या आदेशात म्हटल्यानुसार परीक्षा केंद्रावर गैरप्रकार होऊ नये तसेच कायदा व सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होऊ नये यासाठी भारतीय नागरीक सुरक्षा संहिता-२०२३ चे कलम १६३ अन्वये जिल्ह्यामधील ११६ केंद्रावर दि. ११ फेब्रुवारी ते १८ मार्च २०२५ रोजी सकाळी ६ ते सायं ८ वाजेपर्यंत परीक्षा केंद्राच्या आतील संपूर्ण परिसरात व केंद्राचे बाहेरील लागून असलेल्या परिसरामध्ये प्रतिबंधात्मक आदेश लागू करित आहे. अटी व शर्ती : परीक्षा केंद्राचे परिसरामध्ये प्रवेश करतेवेळी ५ पेक्षा जास्त व्यक्ती एकत्रीतरीत्या प्रवेश

करणार नाहीत तसेच कोणत्याही प्रकारच्या घोषणा देणेबाबत मज्जाव करण्यात येत आहे. परीक्षा केंद्राच्या परिसरात परीक्षार्थी अथवा अन्य व्यक्तींकडून शांततेस बाधा निर्माण होईल असे कोणतेही कृत्य करण्यात येणार नाही. परीक्षा केंद्राच्या १०० मीटर परिसरातील झेरॉक्स सेंटर, फॅक्स मधीन, पानपट्टी, लॅपटॉप, टायपिंग सेंटर, एसटीडी बुध ध्वनीक्षेपक इत्यादी माध्यम परीक्षा संपेपर्यंत बंद ठेवण्यात यावेत. परीक्षा केंद्राचे परिसरात इंटरनेट, मोबाईल फोन, सेल्युलर फोन, ई-मेल व इतर प्रसार माध्यमे घेवून प्रवेश करण्यास मनाई राहिल. परीक्षा केंद्रावर कोणत्याही अनधिकृत व्यक्ती, वाहनास प्रवेशास मनाई राहिल. परीक्षा केंद्रावरील नियुक्त अधिकारी, कर्मचारी, परीक्षार्थी तसेच परीक्षा केंद्रावर देखरेख करणारे अधिकृत अधिकारी, कर्मचारी व पोलीस अधिकारी, कर्मचारी यांना सदर प्रतिबंधात्मक आदेश परीक्षासंबंधी कर्तव्य पार पाडण्याचे दृष्टीने लागू राहणार नाहीत, असे आदेशात नमूद करण्यात आले आहे.

आमदार सिद्धार्थ खरातांच्या हस्तक्षेपामुळे पेनटाकळीचा प्रश्न सुटला?

जनसंचलन/बुलढाणा

पेनटाकळी येथील ग्रामस्थ ३५ वर्षांपासून पुनर्वसनाच्या प्रतीक्षेत होते. या मागणीसाठी ६ फेब्रुवारीपासून ग्रामस्थ पेनटाकळी धरणात उपोषणाला बसले. आज उपोषणाच्या आठव्या दिवशी आमदार सिद्धार्थ खरात यांनी ठिकाणी भेट देत ग्रामस्थांशी चर्चा करून, दोन दिवसांत समस्या सोडवण्याची ग्वाही दिली. गावकऱ्यांसमोर संबंधित अधिकाऱ्यांशी संपर्क साधत त्यांनी जिल्हाधिकारी कार्यालयात तातडीने बैठक घेतली. बैठकीत उपविभागीय

अधिकारी, नगर रचनाकार व अभियंते उपस्थित होते. २४९ ऐवजी ३८९ प्लॉट्सचा नवा आराखडा मंजूर करत, रस्ते आणि मोकळ्या जागांमध्ये कपात करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. २००२ साली पेनटाकळी प्रकल्प पूर्ण झाला, मात्र पुनर्वसन रखडले होते. आमदार सिद्धार्थ खरात यांच्या ठाम भूमिकेमुळे प्रश्न मार्गी लागला. शिवसेना (उध्दव ठाकरे गट) जिल्हाध्यक्ष जालिंदर बुधवत, जिल्हा परिषद सदस्य संजय वडतकर, व अन्य पदाधिकाऱ्यांचीही बैठकीत उपस्थिती होती

खामगाव - जालना रेल्वे मार्गासाठी येणाऱ्या अर्थसंकल्पात ही तरतूद करा!

जनसंचलन/बुलढाणा

येणाऱ्या अर्थसंकल्पामध्ये खामगाव जालना रेल्वे मार्गासाठी ५०% निधीची तरतूद करावी अशी मागणी केंद्रीय आयुष आरोग्य व कुटुंब कल्याण राज्यमंत्री प्रतापराव जाधव यांनी केंद्रीय रेल्वेमंत्री अश्विनी वैष्णव यांच्याकडे प्रत्यक्ष भेटून केली आहे. बुलढाणा जिल्ह्याच्या विकासाच्या दृष्टिकोनातून महत्वपूर्ण ठरणारा आणि मध्य व सेंट्रल रेल्वेला जोडणारा महत्वाकांशी असा खामगाव जालना रेल्वे मार्ग पुंजी निवेश कार्यक्रमांतर्गत मंजूर करण्यात आला आहे या रेल्वे मार्गासाठी लागणारा ५०% निधीचा वाटा राज्य सरकारने उचलला असून त्या संदर्भाची तरतूद ही अर्थसंकल्पामध्ये करण्यात आली आहे तर आता केंद्र सरकारने सुद्धा उर्वरित पन्नास टक्के निधीची तरतूद येणाऱ्या

अर्थसंकल्पामध्ये करावी अशी मागणी केंद्रीय आयुष आरोग्य व कुटुंब कल्याण राज्यमंत्री प्रतापराव जाधव यांनी आज १३ फेब्रुवारी रोजी केंद्रीय रेल्वेमंत्री अश्विनी वैष्णव यांची प्रत्यक्ष भेट घेऊन केली या रेल्वे मार्गामुळे मध्य व सेंट्रल रेल्वे जोडल्या जाणार असून जिल्ह्याच्या विकासासाठी गती मिळणार आहे त्या दृष्टिकोनातून खामगाव जालना रेल्वे मार्गासाठी ५० टक्के आर्थिक निधीची तरतूद करावी अशी विनंती ही त्यांनी केंद्रीय रेल्वेमंत्री अश्विनी वैष्णव यांच्याकडे केली आहे. रेल्वे मार्गासाठी केंद्रीयमंत्री प्रतापराव जाधव यांचे सातत्याने प्रयत्न! बुलढाणा लोकसभा मतदारसंघातून सन २००९ मध्ये प्रथमच निवडून गेल्यानंतर खासदार प्रतापराव जाधव यांनी बुलढाणा जालना रेल्वे मार्गासाठी प्रयत्न सुरू केले

होते लोकसभेत वेळोवेळी प्रश्न उपस्थित करून हा प्रश्न लावून धरला होता त्यामुळे या रेल्वेच्या सर्वेक्षणाला मंजूर मिळाली त्यानंतर हा रेल्वे मार्ग पुंजी निवेश कार्यक्रमांतर्गत तयार करण्यात संदर्भात केंद्र सरकारने तत्त्वतः मान्यता दिली त्यानंतर महाराष्ट्र सरकारकडूनही ५०% निधीची तरतूद केंद्रीय मंत्री प्रतापराव जाधव यांनी तत्कालीन राज्याचे मुख्यमंत्री एकनाथराव शिंदे उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस अर्थमंत्री अजितदादा पवार यांच्याशी प्रत्यक्षात भेट घेऊन या रेल्वे मार्गावर अर्थसंकल्पामध्ये तरतूद करून घेतली त्यानंतर आता उर्वरित केंद्र सरकारचा ५०% हिस्सा मिळवण्याच्या दृष्टिकोनातून केंद्रीय मंत्री प्रतापराव जाधव यांनी केंद्रीय रेल्वे मंत्री अश्विनी वैष्णव यांची भेट घेतली आहे.

छत्रपती शिवाजी महाराज सार्वजनिक जयंतीचा उत्सव आजपासून बुलढाण्यात... प्रबोधनात्मक व सांस्कृतिक कार्यक्रमांची यावर्षी रेलचेल!

जनसंचलन/बुलढाणा

उत्सव मराठी मातीचा, उत्सव निधड्या छातीचा.. महोत्सव मानवजातीचा! फ ही मोठी संकल्पना घेऊन मराठी मनाचा श्वास व जगण्याचा विश्वास असलेले श्री छत्रपती शिवाजी महाराज यांची ३९५वी जयंती जिल्हा मुख्यालय असणार्या बुलढाणा शहरात विविध प्रबोधनात्मक तथा सांस्कृतिक कार्यक्रमांनी साजरी होत आहे. २०१६ पासून बुलढाण्यात शिवजयंती सार्वजनिक स्वरूपात १९ फेब्रुवारी रोजी सुरु झाली, तत्पुर्वी तिथीनुसार व्हायची. यावर्षी प्रथमच ही जयंती १४ ते १९ फेब्रुवारी दरम्यान साजरी होत आहे. छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती २०२५ अंतर्गत बुलढाणा शहर समितीने विविध कार्यक्रम आयोजित केले आहे. त्यात शुक्रवार १४ फेब्रुवारी रोजी महाराष्ट्रातील गाजलेले विनोदी कीर्तनकार हभप. निवृत्ती महाराज इंदुरीकर यांचे झुशिवकीर्तनफ होणार आहे. तर विविध सांस्कृतिक स्पर्धा दरम्यानच्या काळात होणार आहेत. त्यात प्रामुख्याने वक्तृत्व स्पर्धा, वेशभूषा स्पर्धा, पोवाडे स्पर्धा व गडकिल्ले स्पर्धा अशा स्पर्धांचा समावेश आहे. यात शाळकरी विद्यार्थी सहभागी होणार आहेत. रविवार १६ फेब्रुवारी रोजी अभी-अम्मु यांचा शिवगीत, लोकगीत, गोंधळ, स्फुर्तीगिते असा गाजलेला भव्य-दिव्य कॉन्सर्ट शो सादर होणार आहे तो सायंकाळी ७ वाजता झुशिवशंभो गर्जनाफ या नावाने. सध्या महाराजांची आग्रा वरून सुटका हा विषय गाजत असून याच विषयावर रायगडचे शिवव्याख्याते प्रशांत देशमुख यांचे व्याख्यान सोमवार १७ फेब्रुवारी रोजी सायंकाळी ७ वाजता होणार आहे. स्पर्धा परिक्षा तथा विद्यार्थ्यांसाठी झुछत्रपती शिवराय व आजचा युवाफ या विषयावर डॉ.विठ्ठल कांगने सर यांचे प्रेरणादायी व्याख्यान मंगळवार १८ फेब्रुवारी रोजी सकाळी १०.३० वाजता होणार आहे. तर झुमहाराष्ट्राचा शाहिरीबाणाफ हा युवा शाहिर विक्रान्तसिंह राजपूत यांचा कार्यक्रम मंगळवार १८ फेब्रुवारी रोजी सायंकाळी

छत्रपती शिवाजी महाराज सार्वजनिक जयंतीचा उत्सव आजपासून बुलढाण्यात..

प्रबोधनात्मक व सांस्कृतिक कार्यक्रमांची यावर्षी रेलचेल!

७ वाजता होणार आहे. सर्व कार्यक्रम झुशिवनेरीफ जिजामाता प्रेक्षागार टिळक नाट्य मंदीरामागे आयोजित केल्या गेले आहेत. मंगळवार १८ फेब्रुवारी रोजी सायंकाळी ४ वाजता शिवज्योत व मोटरसायकल रॅली तर याशिवाय कार्यक्रमस्थळी १७ ते १९ फेब्रुवारी दरम्यान शिवकालीन नाणेप्रदर्शनी व छायाचित्र प्रदर्शनीचे आयोजन करण्यात आले आहे. तर याशिवाय पुर्वसंध्येला दिपोत्सव होईल. शिवजयंतीदिनी १९ फेब्रुवारीला मुख्य सभा स्थळी सकाळी शाहिर डी. आर. इंगळे प्रस्तुत झुशिवपहाटफ हा कार्यक्रम होईल. शिव जन्मोत्सव सोहळ्यात शिवरायांचा पाळणा, समुहगान व सांस्कृतिक कार्यक्रम होतील. तर विविध मान्यवरांच्या उपस्थितीत झुशिवसोहळाफ होईल. त्यानंतर भव्य कार रॅलीचे आयोजन करण्यात आले आहे. सायंकाळी ४ वाजता झुशिवस्मारकफ संगम चौक येथून भव्य-दिव्य सांस्कृतिक शोभायात्रा निघेल, तिचा समारोप सायंकाळी १० वाजता झुभारतमाताफ कारंजा चौक याठिकाणी होईल. याशिवाय ५१ रंगीत तोफांची सलामी, विविध रेजीमेंटची सलामी, सैनिकी शाळांच्या मुलांचे पथसंचलन तथा

१९ फेब्रुवारीला सुर्योदय समयी छत्रपती शिवाजी महाराज मंदीरावर महापुजा, तिथून पालखी काढत शिवस्मारकावर शिवपुजन तर याच पायी दिंडीने कार्यक्रमस्थळी आगमन. याच ठिकाणावरून विद्यार्थ्यांची रॅली, असे भगवच्च कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले आहे. कार्यक्रमासाठी राजकीय, प्रशासकीय व सामाजिक क्षेत्रातले विविध मान्यवर उपस्थित राहणार आहेत. तरी या शिवजयंती सोहळा व प्रबोधनात्मक तथा सांस्कृतिक कार्यक्रमाचा लाभ घेण्याचे आवाहन समितीने केले आहे. छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती उत्सव बुलढाणाच्या वतीने यावर्षी अनेक बदल करण्यात आले. निमंत्रण पत्रिकेत जी हजारावर नावे असायची, ती यावेळी टाळण्यात आली. अनेक दिखाऊ बाबींना फाटा देऊन प्रबोधनात्मक व सांस्कृतिक कार्यक्रमांवर भर देण्यात आला आहे. जयंती उत्सव समित्यांमध्ये डिजे. मोठ्या प्रमाणात वाजवल्या जातात. परंतु यावर्षी बुलढाणा शहरात मुख्य समितीच्या वतीने एकही डिजे. बुक करण्यात आला नाही. उज्जैनचे डमरु व झांज पथक, ढोल पथके, एक बॅन्डो पथक तर खूप सांस्कृतिक झाकी ही आकर्षकता शोभायात्रेत राहणार आहे.

जिल्हास्तरीय फुटबॉल युथ लिग स्पर्धा ३० फेब्रुवारीपर्यंत नोंदणी करण्याचे आवाहन

जनसंचलन/बुलढाणा

फुटबॉल खेळाची शालेय विद्यार्थ्यांमध्ये आवड निर्माण होण्यासाठी प्रथमच जिल्हास्तरीय युथ फुटबॉल लिग स्पर्धेचे आयोजन जिल्हा क्रीडा संकुल येथे करण्यात आले आहे. या स्पर्धेत सहभागी होण्यासाठी जिल्हातील शाळा व फुटबॉल क्लबमधील १६ वर्ष वयोगटातील खेळाडूंनी ३० फेब्रुवारीपर्यंत नोंदणी करावी, असे आवाहन जिल्हा क्रीडा अधिकारी बी.एस.महानकर यांनी केले आहे. फुटबॉल या खेळाचा प्रचार व प्रसार समाजातील प्रत्येक खेळाडूंपर्यंत व्हावा यासाठी जिल्हा क्रीडा कार्यालय व जिल्हा फुटबॉल संघटना बुलढाणा यांच्या संयुक्त विद्यमाने जिल्हास्तरीय युथ फुटबॉल लिग सन २०२४-२५ स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले आहे. जिल्हातील सर्व शाळेतील १६ वर्ष वयोगटातील खेळाडूंना स्पर्धेमध्ये सहभागी होण्यासाठी जिल्हातील विविध शाळेतील संघाची नोंदणी जिल्हा क्रीडा कार्यालय बुलढाणा येथे ऑफलाईन विनामूल्य नोंदणी करून संघाची यादी दि. ३० फेब्रुवारी २०२५ पर्यंत कार्यालयात जमा करून प्रवेश निश्चित करावा.

सदर स्पर्धेसाठी खेळाडूंची वयोमर्यादा १ जानेवारी २००९ नंतरचा जन्म झालेला खेळाडू स्पर्धेकरीता पात्र राहील. स्पर्धेची तारीख नंतर कळविण्यात येईल. फुटबॉल युथ लिग स्पर्धेसंदर्भातील अधिक माहितीसाठी जिल्हा क्रीडा अधिकारी कार्यालय येथे किंवा एन.आर.वानखडे (९९६०४३४४८७), डॉ. जे. डब्ल्यु. मोहोड (९४०५७३४४०३), मुकेश बाफणा (९४२२८८११०५), एस.एस. केळे (९४२३४४६५१६) यांच्याशी संपर्क साधावा, अशी माहिती जिल्हा क्रीडा कार्यालयाव्दारे कळविण्यात आली आहे. आज सायंकाळी सहा वाजता चांडक लेआउट ते त्रिशरण चौक दरम्यान कॅन्डल मार्च काढण्यात येणार आहे.

आपल्या पाल्याच्या शिक्षणासाठी आजच बचत सुरु करा व त्याचे भविष्य सुरक्षित करा
बचत करा रु. ५०० प्रती माह पासून..

अ.क्र.	मुलवणुक रक्कम	५००	१०००	१५००	२०००	३०००	५०००
१	१५६	१०३४१८	२०६८३६	३१०२५४	४१३६७२	६२०५००	१०३४१७९
२	१४४	९५५४४	१९१०८८	२८६६३३	३८२१७७	५७३२६५	९५५४४२
३	१३२	८८२६९	१७६५३८	२६४८०६	३५३०७५	५२९६१३	८८२६८८
४	१२०	८१५४४	१६३०८७	२४४६३१	३२६१७५	४८९२६२	८१५४३६
५	१०८	७५३३६	१५०६७१	२२६००७	३०१३३२	४५२०१३	७५३३५५
६	९६	६५५९६	१३९१९३	२०८७८९	२७८३८६	४१७५७९	६५५९६५

ठेवीवरील आकर्षक व्याजदर

अ.क्र.	मुदती ठेवीचे विवरण	लागू व्याजदर	पतसंस्था व इतर संस्था
१	१५ दिवस ते ९० दिवस	६.००%	६.००%
२	९१ दिवस ते १८० दिवस (वैयक्तीक ठेवी करिता)	६.५०%	५.००%
३	१८१ दिवस ते १३ महिने	६.००%	६.००%
४	१४ महिन्यांच्या वर २४ महिन्यांपर्यंत (वैयक्तीक ठेवी करिता)	७.००%	६.००%
५	आवर्त ठेव योजना २४ महिन्याकरिता रु. १५ लाखाचे वर (वैयक्तीक ठेवी करिता)	७.००%	६.००%
६	मासिक ठेव	७.००%	-
७	बचत ठेव	अ) रु. ३ लाखांपर्यंत ब) रु. ३ लाखांचे वर	३.००% ४.५०%

ज्येष्ठ नागरिक, सैनिक, सैनिकांच्या विधवा पत्नी, शिष्यांग यांना ठेवीच्या व्याजदरावर १/२ टक्का जास्त व्याजदर लागू राहील.

५ लाख पर्यंतच्या ठेवींना DICGC चे संरक्षण कवच प्राप्त आहे

पुन्हा एकदा...

सुकन्या लक्षाधीश ठेव योजना

ग्राहकांच्या आग्रहाला मान देऊन बँक पुन्हा सुरु करित आहे

सुकन्या लक्षाधीश ठेव योजना

जन्मापासून ते वय वर्ष १० पर्यंतच्या मुलींच्या भावी आयुष्यासाठी एकदाच या योजनेत गुंतवणूक करा व मुलीच्या २१ व्या वर्षी लक्षाधीश व्हा.

गुंतवणूकीच्या कालावधी मुलीच्या वयाच्या १० वर्षांपर्यंत

वय	गुंतवणुक रक्कम	मिळणारी रक्कम
जन्माच्या वेळी	१७००००	१०३६०९
१ वर्ष	१८००००	१००६५२
२ वर्ष	१९५०००	१०००५२
३ वर्ष	२१५०००	१००२१७
४ वर्ष	२३५०००	१०१५०९
५ वर्ष	२५५०००	१०२०६४
६ वर्ष	२७५०००	१००००३
७ वर्ष	३०००००	१०००९७
८ वर्ष	३३००००	१०००२७
९ वर्ष	३६००००	१०११२२
१० वर्ष	३९००००	१००५१५

दि चिखली अर्बन को-ऑप. बँक लि. चिखली

मुख्यालय : डॉ. शामाप्रसाद मुखर्जी मार्ग, छत्रपती शिवाजी महाराज चौक, चिखली, जि. बुलढाणा

फोन : ०७२६४-२४२०३९, २४२९७९, २४२०३८ टोल फ्री नंबर : १८००-३१३-२३२४

===== बातम्या तसेच जाहिरातीसाठी संपर्क =====

संपादक - जितेंद्र कायस्थ 9822720784 ऑफिस :- 9129582958